HISTORIER OM DANMARK

Den 19. oktober 1889 blev der afholdt forhør i Nakskov byret, foranlediget af en anmeldelse fra Gendarmeristationen* om at "flere Børn har gjort sig skyldige i trods Forbud og Advarsel at samle Kul under Lodsningen fra Skibene i Havnen". Anklaget var den 11-årige Hans, den seks og et halvt år gamle Louis og den 14 år gamle Peder. Alle drengene kom fra Nakskovs fattige arbejderbefolkning. Af politiprotokollen fremgår det, at drengene i ly af mørket klokken halv syv om aftenen havde samlet kul på havnen. Da betjenten dukkede op, løb de fra stedet og efterlod sækkene med kul. Ingen af de børn, som opholdt sig i nærheden, ville oplyse navnene til betjenten. Han var derfor tvunget til at vente, indtil drengene vendte tilbage. Ganske hurtig gik Louis i fælden. Han tilstod altimens en sø af tis bredte sig på jorden. Derimod varede det "temmelig længe" inden 14 årige Peder kom for at afhente sin "Skæppe Kul". Han fik dog ikke kullene med sig; betjenten slog en klo i kraven på ham, hvilket frembragte tilståelsen, og oplysninger om, at han også havde en bunke kul liggende henne ved jernbanesporet. Han havde ikke turdet hente den, fordi han havde hørt at han var blevet opdaget.
I retten forklarede Peder, at kullene var blevet kastet i land fra dampskibet "Esbjerg", og skibets matros understøttede hans forklaring. Kullene var efter hans opfattelse for små til at komme i kakkelovnen. Derfor havde han givet dem til børnene. Sagen endte med advarsler til de små lovovertrædere, hvorefter de blev sluppet fri. Advarslerne blev givet med henvisning til en politiplakat, udstedt kort tid forinden. Her blev "Forældre og Værger advaret imod at lade deres Børn samle Kul i Havnen", før lodsningen af skibene var afsluttet og kun, hvis børnene havde fået tilladelse af enten skibets besætning eller havnefogeden. I 1881 blev en femårig dreng slået ihjel, da han fik et læs kul ned over sig.

*gendarm = betjent i et militært organiseret politikorps. Danmark havde et gendarmeri 1885-1894.

Hentet fra professor MSO v/Danmark Pædagogiske Universitet, Ning de Coninck-Smiths forelæsning ved forsvaret af disputatsen For barnets skyld. Byen, Skolen og barndommen 1880 – 1914, 26. maj 2000, Syddansk Universitet.

MUSEUM VESTFYN

NORDEA FONDEN